

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET
Att: Statsråd Tora Aasland
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo, 29. april 2008

Deres ref: 200800545/KOE

Vår ref: Inger Lise Blyverket / DOK-2008-00410

HSHs HØRINGSUTTALELSE TIL STJERNØUTVALGETS RAPPORT NOU 2008:3 SETT UNDER ETT - NY STRUKTUR I HØYERE UTDANNING

HSH viser til brev av 28.1.2008 fra Kunnskapsdepartementet, der innstillingen fra Stjernøutvalget NOU 2008:3 Sett under ett sendes på høring.

HSH er landets ledende nærings- og arbeidsgiverorganisasjon innen privat tjenesteytende sektor, og representerer om lag 12 000 virksomheter innen handel, service, frivillig sektor, helse, utdanning, kultur og forretningsmessig tjenesteyting. Om lag 20 høyere utdanningsinstitusjoner, hvorav flesteparten mottar statlig støtte, er medlemmer i HSH, i tillegg til et økende antall kunnskapsvirksomheter i stor utvikling.

HSH vil i høringsuttalelsen vektlegge våre synspunkter knyttet til fem tematiske hovedområder, samtidig som det henvises til forslagene i de enkelte kapitlene i Stjernøutvalgets rapport.

Hovedpunkter i HSHs høringsuttalelse:

- **Struktur og kvalitet:** HSH er opptatt av å bevare bredden i det norske forsknings- og utdanningssystemet, samtidig som vi må våge å utvikle enkelte spydspisser innenfor sektoren. Størrelse og geografi er ikke nødvendigvis de viktigste faktorene for å styrke kvaliteten. Mer langsiktighet, også innenfor forskning og utvikling samt forskerutdanningen, må etterstrebese, og det må legges til rette for arbeidsdeling og spesialisering.
- **De private høyskolenes plass og rolle:** De private høyskolene er ikke omfattet av utredningen. Slik sett lever utredningen ikke opp til sin tittel "Sett under ett". Etter HSHs vurdering er det ikke mulig å utforme en helhetlig politikk på dette området uten at de private høyskolene inkluderes i vurderinger og politikktutforming på en helt annen måte. HSH forventer at Kunnskapsdepartementet følger dette opp i det videre arbeidet.
- **Samarbeid med arbeids- og næringsliv:** HSH foreslår en nasjonal strategi for å styrke samarbeidet. Tiltak i en slik strategi må innbefatte finansiering, utvikling av nye ordninger etter mønster av fag- og yrkesopplæring (bedrifts-bachelor, bedrifts-master og nærings-ph.d.), sentre for fremragende undervisning, midler til forskning på dette feltet og mer systematisk kunnskapsinnhenting av tiltak og forsøk som pågår.
- **Finansiering:** HSH støtter forslaget om innføring av en strategisk undervisningsbevilgning på like vilkår for alle høyere utdanningsinstitusjoner og større gjennomsiktighet i finansieringssystemets basiskomponent. HSH mener dette kan bidra til å stimulere institusjonene til å nå overordnede nasjonale målsetninger.

Eksempelvis krever etablering av nye undervisningstilbud, som gjerne ikke er lønnsomme på kort sikt, en betydelig grad av forutsigbarhet med hensyn til framtidig finansiering.

- **Tjenestesektoren:** Det er et paradoks at det mangler grunnleggende kunnskap om FoU-aktiviteten i tjenesteytende næringer, all den tid disse utgjør størsteparten og den sterkeste voksende delen av norsk økonomi. Det er derfor en nasjonal oppgave å stimulere til mer aktivitet og større satsning på dette området.

Struktur og kvalitet, blant annet sett i lys av utredningens kapittel 5, 6 og 23:

HSH mener det er en stor mangel ved utredningen at private høyskoler ikke inngår når utvalget diskuterer og kommer med forslag til fremtidig struktur i høyere utdanning. Kunnskapsdepartementet har forvaltningsansvaret for høyere utdanning som består av både statlige og private institusjoner. Utvalget er opptatt av i hvilken grad de ulike modellene det skisserer, på den ene siden bidrar til å sikre mangfold og diversitet, og på den andre siden sikrer synlighet og konkurransevne. De private høyskolene utgjør jo nettopp en viktig del av mangfoldet, og dette er omtalt nærmere nedenfor under avsnittet om de private høyskolenes plass og rolle.

HSH er skeptiske til flertallets noe ensidige fokus på store institusjoner som svaret på hvordan kvaliteten i høyere utdanning styrkes. HSH mener størrelsen på utdannings*institusjonen* ikke nødvendigvis er avgjørende for kvalitet og fremholder at det er viktigere å fokusere på utviklingen av og størrelsen på det enkelte *fagmiljø*.

HSH støtter mindretallet i at en omorganisering til så store enheter som utvalget foreslår, ikke vil gi det beste grunnlaget for differensiering og økt nærhet til det regionale arbeidslivet. Det er også et poeng at store institusjoner vil gi færre styrer med totalt færre eksterne representanter og derigjennom en smalere representasjon fra arbeidslivet. I likhet med mindretallet mener vi dette er uheldig - særlig med tanke på høyskolenes rolle som drivere i regional utvikling.

Å legge til rette for, samt gi incentiver til samarbeid institusjoner imellom, vil være viktig for å fremme kvalitet. Tilbydere av høyere utdanning bør gjennom nasjonale styrings- og finansieringssystemer oppmuntres til å samarbeide med andre aktører de mener bidrar til felles kvalitetsutvikling. Dette kan i mange tilfeller innebære samarbeid med institusjoner utenfor den landsdel/region institusjonen selv har tilholdssted. Det pågår allerede innenfor dagens system en utvikling i retning av forpliktende samarbeid og nettverksdannelser uavhengig av eierskap.

HSH støtter dagens institusjonsstruktur med universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskolerer og understreker at høyskoler fortsatt bør gis anledning til å søke om å få opprette master- og doktorgradsstudier for å styrke institusjonenes kompetanse. Samtidig ser vi en fare for at dette kan gi små og sårbare fagmiljø med svak rekruttering. Økt samarbeid og arbeidsdeling mellom institusjonene kan kompensere for dette, og vi er derfor positive til forslag om strategiske bevilgninger som et mulig egnet virkemiddel - se for øvrig kommentarer til kapittel 10 om finansiering.

Mer robuste fagmiljøer skapes gjennom å satse på gode enkeltmiljøer og - forskere. Samlet sett mener HSH at ressursene, spesielt på forskningssiden og når det gjelder forskerutdanning, bør konsentreres mer enn i dag for å skape miljøer som har forutsetninger for å kunne hevde seg nasjonalt og internasjonalt.

Norge er et lite land, og i stor grad avhengig av samhandling med utlandet for vekst og utvikling. FoU og utdanning blir stadig mer internasjonalisert, og en rekke føringer legges gjennom internasjonale prosesser, særlig innenfor EU. Et stadig mer internasjonalt samfunnsliv bidrar til økt konkurranse om de beste og mest ettertraktede studentene og forskerne. For at Norge også i framtiden skal ha et høyt velferdsnivå og en omstillingsdyktig økonomi, må det legges til rette for økt kontaktflate og samarbeidsrelasjoner med utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer i andre land.

Det er viktig at en kunnskapsnasjon som Norge legger til rette for både grunnforskning og anvendt forskning. Å sikre tilstrekkelige ressurser til grunnforskning må og skal være et offentlig ansvar. De strategiske forskningsmidlene bør brukes for å fremme samarbeid og arbeidsdeling mellom institusjoner for å fremme økt kvalitet, og dette bør gjelde uavhengig av institusjonenes eierskap og størrelse. Gode samarbeidsforhold mellom akademia og næringsliv gir bedre vilkår for utvikling av anvendt forskning.

HSH vil knytte øvrige kommentarer direkte til relevante kapitler i Stjernøutvalgets rapport:

Kapittel 9 En styrket forskerutdanning (forslag s 102)

HSH er svært positive til forslaget om å opprette forskerskoler med kvalitetskrav knyttet til seg og mener disse kan organiseres på ulikt vis avhengig av fagmiljø og tradisjoner og selvsagt også inkludere private institusjoner. Forskerskoler er særlig viktig for å styrke forskerutdanningen for kandidater ved studier og studiesteder som i dag ikke har et sterkt faglig miljø. Vi støtter utvalgets vurderinger om at forskerskoler bør opprettes uavhengig av hvordan høyere utdanning struktureres i fremtiden.

Kapittel 13 Universitet på internasjonalt nivå? (forslag s 138)

Norge må legge til rette for fagmiljøer med høyt internasjonalt nivå. HSH mener sterke, gode og lovende forskningsmiljøer bør oppmuntres spesielt, uavhengig av hvilket universitet/høyskole forskningsmiljøet er knyttet til. Sentre for fremragende forskning (SFF), som også arbeider mye internasjonalt, er et viktig bidrag i så henseende.

Kapittel 17 Internasjonalisering i høyere utdanning (forslag s 168)

HSH ser fram til stortingsmeldingen om internasjonalisering som er varslet høsten 2008. Vi støtter utvalgets forslag om at institusjonene må arbeide for at avtaler med partnerinstitusjoner blir mer enn en mekanisme for studentmobilitet, og er opptatt av at også den kommende stortingsmeldingen legger til rette for partnerskap på et bredere plan.

Høyere utdanning må også ses som verdiskapende tjenester som handles på internasjonale markeder. Sistnevnte understreker hvorfor det er svært viktig å legge til rette for undervisningstilbud i Norge som er attraktive internasjonalt. Å være attraktive for dyktige utenlandske studenter vil også være en viktig kilde til å sikre tilgang på internasjonal høykompetent arbeidskraft i Norge.

Kapittel 20 Likestilling (forslag s 189)

HSH er enig i at det er bekymringsfullt at det er så stort frafall blant doktorgradsstudentene når behovet for forskere er økende, og vi støtter derfor forslaget om at departementet og institusjonene skaffer seg kunnskap om årsakene til frafallet og stimulerer til økt gjennomføring for både kvinner og menn.

De private høyskolenes plass og rolle:

Private høyskoler med statlig finansiering er i svært liten grad omtalt i utredningen samtidig som utredningen tar mål av seg til å se sektoren under ett. Denne mangelen er alvorlig, og HSH forventer at departementet i sitt videre arbeid i etterkant av høringsrunden, iverksetter et arbeid i nært samarbeid med ulike private høyskolemiljøer for å utrede konsekvensene for de private høyskolene. Private høyskoler er i dag forutsatt likeverdige med den statlige universitets- og høyskolesektoren og underlegges de samme kvalitetskrav som statlige institusjoner. Gjennom blant annet felles universitets- og høyskolelov og etableringen av det nasjonale evaluerings- og akkrediteringsorganet NOKUT, har en slik likestilling vokst fram.

Private høyskoler utgjør ikke lenger kun et supplement og skal nå være en integrert del av den statlige sektorstyringen på lik linje med de statlig eide institusjonene. Det er utviklet et felles finansieringssystem som er ment å sikre likebehandling og like vilkår mellom offentlige og private høyskoler.

Innenfor flere fagområder er private høyskoler ledende. Det gjelder eksempelvis innen sykepleierutdanning, førskolelærerutdanning, teologi, økonomi og ledelse. Lange tradisjoner, fokus på kvalitet (som for eksempel høy gjennomstrømming og studenttrivsel)

og videreutvikling av eget særpreg kjennetegner mange av de private institusjonene. Flere nyere høyskoletilbud har også kommet til de siste årene. Flere av dem mottar ikke statlig finansiering, og mange har utviklet studietilbud i nært samarbeid med andre institusjoner, også utenlandske. Det private høyskoletilbudet kjennetegnes av pionerånd og utviklingsevne. Mange av dem har fremmet selvstendighet for egen institusjon og eget verdigrunnlag og er dermed viktige bidragsytere for å sikre et demokratisk og mangfoldig utdanningssystem.

Utredningens forslag om å etablere en struktur basert på store landsdelsuniversiteter med dagens høyskoler som del av en flercampusorganisering, vil selvsagt få store konsekvenser for de private høyskolene, og det er oppsiktsvekkende at dette ikke er utredet i NOU 2008:3. Også mange andre forslag i utredningen angår og vil få konsekvenser for de private høyskolene. Eksempelvis vil forslagene når det gjelder styrking av de kortere profesjonsutdanningene, etablering av forskerskoler, etablering av sentre for fremragende undervisning osv være aktuelle virkemidler også for de private. HSH forventer at departementet etablerer tett kontakt og dialog med relevante miljøer for å ivareta interessene til de private institusjonene i det videre oppfølgingsarbeidet.

Ulike private høyskoler er opptatt av å synliggjøre og videreutvikle sitt særpreg, samtidig som flere av dem både samarbeider med hverandre og med offentlige institusjoner. Krav til kvalitet er felles for både de private og de offentlige institusjonene, og arbeidet med å skape og videreutvikle faglig sterke miljøer må også innbefatte de private.

Samarbeid mellom akademia og arbeids- og næringsliv:

De aller fleste av dem som uteksamineres fra høyskole eller universitet, utdannes for nærings- og arbeidsliv utenfor utdanningsinstitusjonene. Synet på kunnskap har endret seg, og det er på alle trinn i utdanningsløpet mer fokus enn noen gang på læringsutbytte og oppnådd kompetanse. Det tradisjonelle skillet mellom teori og praksis viskes ut, og en større bredde i læringsarenaer og arbeidsformer vokser naturlig fram. Arbeidslivet kan tilby oppdatert kunnskap og utstyr, virkelige arbeids- og opplærings situasjoner og realistiske forventninger om innsats og resultat. Det er derfor et pedagogisk fortrinn å integrere arbeidslivet i det samlede opplæringsløpet, også innenfor høyere utdanning.

Det er avgjørende at vi utnytter de menneskelige ressursene vi råer over på en god og hensiktsmessig måte og i tråd med skiftende behov. Et tett samarbeid mellom arbeidsliv og utdanning kan medvirke til bedre styring og dimensjonering av høyere utdanning. Et slikt samarbeid kan også bidra til oppbygging av sterke nasjonale og regionale kompetansemiljøer. I Norge har vi flere eksempler på dette, blant annet gjennom etableringen av såkalte National Centres of Expertise knyttet til regionale næringsklynger.

HSH mener det er behov for en **samlet strategi** i regi av Kunnskapsdepartementet for å utvikle bærekraftige modeller og sikre større satsning på slikt samarbeid. Det er naturlig å se strategiarbeidet i sammenheng med arbeid med innovasjon, og strategien bør derfor blant annet inkludere samarbeid med Nærings- og handelsdepartementet. Regional utvikling er drivkraft i mye av det samarbeidet som allerede er etablert, og vi foreslår derfor at Kommunal- og regionaldepartementet også er med i en slik satsning.

HSH vil knytte øvrige kommentarer direkte til relevante kapitler i Stjernøutvalgets rapport:

Kapittel 10 - Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler

Det må lønne seg for utdanningsinstitusjonene å satse på et systematisk og forpliktende samarbeid med arbeids- og næringsliv. Finansieringsordningen må innrettes på en slik måte at slikt samarbeid gir uttelling. Forslaget om strategiske bevilgninger kan være en måte å gjøre dette på.

Kapittel 12 - Dimensjonering, arbeidsdeling og ansvar for små og utsatte fag (forslag s 128)

Innenfor dette området er det definitivt behov for et sterkt samarbeid med arbeidslivet.

Ett eksempel kan være ortopediingeniørutdanningen som er en av de minste høyskoleutdanningene med for tiden 12 studenter hvert annet år. Høyskolen og

verkstedene er gjensidig avhengige av hverandre og en økning i antall studieplasser (det er et økende arbeidskraftbehov) kan kun realiseres gjennom at bedriftene tar en større del av ansvaret for opplæringen. Det fører til behov for finansieringsordninger som ivaretar særpreget ved bransjen. Selv om behovet for flere studieplasser er godt dokumentert, er det fremdeles vanskelig å få økt tildeling av studieplasser fra Kunnskapsdepartementet.

Videre er HSH tilfreds med at utvalget så sterkt understreker at sysselsetting innenfor tjenestesektoren vil øke sterkt i årene som kommer. HSH støtter at studentenes etterspørsel skal være styrende for den samlede kapasiteten av studieplasser, men understreker at rett dimensjonering best sikres gjennom at universitets og høyskolesektoren vektlegger samarbeid med arbeidslivet og gjennom det får sikrere viten om lokal, regional og nasjonal utvikling.

Kapittel 14 - Styrking av profesjonsutdanningene i høyskolene (forslag s 149)

HSH er positive til at det foreslås egne sentre for fremragende profesjonsutdanning, nettopp i perspektiv av bedre samarbeidsformer mellom institusjon og praksisfelt. HSH støtter forslaget om å sidestille praksisopplæring og opplæring ved institusjonene som likeverdige kvalifiseringsarenaer, og forslaget om å foreta en gjennomgang av arbeidsdelingen. Imidlertid gjelder dette også for annen høyere utdanning, og dette forslaget må derfor ses i sammenheng med forslagene i kapittel 16.

Kapittel 15 - Sentre for fremragende undervisning (forslag s 152)

HSH er positive til forslaget om sentre for fremragende undervisning og støtter argumentasjonen om å stimulere til utvikling og innovasjon i læringsmåter og pedagogisk tilrettelegging. Vi merker oss i denne sammenheng at ett foreslått kriterium for tildeling er samarbeid med arbeids- og næringsliv.

Kapittel 16 - Universitetenes og høyskolenes regionale betydning (forslag s 163)

HSH er ikke enig i at større institusjoner er en *forutsetning* for et styrket samarbeid mellom næringsliv og akademia lokalt eller regionalt. HSH støtter forslaget om en strategisk komponent i finansieringssystemet, i tillegg til en aktiv styringsdialog når det gjelder samarbeidet mellom næringsliv og akademia. Se for øvrig kommentarer under avsnittet om finansiering.

HSH etterlyser en langsiktig plan for å inkludere bedriftsopplæring i høyere utdanning. Arbeidslivet er vant til å delta og ha ansvar for deler av opplæringen innenfor fag- og yrkesopplæringen. Virkemidler derfra kan med hell overføres til høyere utdanning. Utvalget foreslår utvikling av ordningen med nærings-ph.d og bedriftsmaster. HSH mener også at det arbeidet som er nedlagt innenfor bachelor-utdanninger blant annet i KUP-prosjektet "Lærlingordning i høyere utdanning" også er verdt å merke seg. Bedriftenes fremste oppgave vil alltid være verdiskaping, og når de tar et større ansvar for opplæringen må dette utløse midler. Faglig ansatte ved institusjonene må dessuten kunne bruke tid på slikt samarbeid på lik linje med tid brukt til undervisning.

HSH støtter forslagene om rapportering, evaluering og oppfølging, i tillegg til forskning på effektene ved slikt samarbeid. Slik kunnskapsinnhenting bør inkludere alle former for samarbeid mellom akademia og næringslivet. Blant annet er det viktig å se på effekten av ulike former for entreprenørskapsaktiviteter.

Alle disse elementene bør inngå i en nasjonal strategi for økt samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidslivet.

Finansiering - kapittel 10:

Beskrivelsen av finansieringssystemet for universiteter og høyskoler sier svært lite om finansieringen av de private høyskolene, og konsentrerer seg så å si utelukkende om de statlige universitetene og høyskolene. Det er derfor uklart for HSH om utvalget går inn for en videreføring av et felles finansieringssystem for henholdsvis offentlige og private høyskoler eller ikke. Utvalget har ikke vurdert hvordan utvalgets forslag vil berøre de private høyere utdanningsinstitusjonene, og har således ikke sett på hvordan finansieringssystemet virker inn på den samlede høyere utdanningssektoren. Det er på det

rene at eventuelle endringer i finansieringssystemet vil ha store konsekvenser for de private høyskolene. HSH ser det som helt nødvendig at departementet gjennomfører en konsekvensanalyse av virkningene eventuelle endringer i finansieringssystemet vil ha for disse.

Etter HSHs syn er det spesielt tre av utvalgets forslag som vil ha store konsekvenser for private høyskoler. Dette er forslaget om å bryte ned dagens basiskomponent til reelle og synlige kostnadsbærere, forslaget om å innføre et system med langsiktige avtaler mellom utdanningsinstitusjonene og utdanningsmyndighetene, samt forslaget om innføring av en strategisk undervisningsbevilgning.

HSH støtter ønsket om større gjennomsiktighet i finansieringssystemets basiskomponent. Dagens basiskomponent er i stor grad basert på historiske forhold som ikke reflekterer dagens realiteter. Dette har medført at både offentlige og private høyere utdanningsinstitusjoner som har nokså lik størrelse, struktur og ressursbehov ofte tildeles vidt forskjellige tilskudd gjennom denne komponenten. Fra HSHs synsvinkel er det derfor ønskelig å rydde opp i denne ulikebehandlingen.

HSH mener at utvalgets forslag om innføring av mer gjennomsiktighet i basiskomponenten må følges opp med tilsvarende gjennomsiktighet for tildeling av øvrige statlige bevilgninger gjennom finansieringssystemet. Det burde også innføres tilsvarende fullstendig gjennomsiktighet for tilskudd og andre netto ytelser som skjer utenom finansieringssystemets formelle komponenter.

Dette gjelder for eksempel utredningens forslag om tilskudd til nye insentiver, tilskudd til omstilling, nybygg, overføring av eiendom til oppføring av bygginger, vedlikehold, utstyr, målrettet bruk av ressurser, kompetanseløft for ansatte mv. som synes å være forbeholdt de statlige institusjonene. Sammen med utredningens forslag om politisk styrte strategiske bevilgninger av finansieringssystemets komponenter, kan konsekvensene bli dramatisk for private høyskoler. En eventuell økning i tilskuddene og insentivene til de statlige universitetene og høyskolene utenfor det formelle finansieringssystemet må følges opp med tilsvarende relative økninger i tilskuddene til de private høyskolene.

Utvalgets forslag til langsiktige avtaler mellom departementet og institusjonene og forslaget om strategiske undervisningsbevilgninger synes å være tett knyttet opp mot hverandre. HSH mener at disse ordningene må vurderes hver for seg. Forslaget om langsiktige avtaler er etter vår mening for lite gjennomdrøftet og bør utredes nærmere i en selvstendig prosess med tilhørende konsekvensanalyser for både offentlige og private institusjoner, før det er mulig å ta stilling til spørsmålet. HSH er positiv til langsiktig stabilitet i finansieringssystemet, men dette må ikke skje gjennom avtaler som i unødvendig grad begrenser universitetenes og høyskolenes uavhengighet og autonomi.

Utvalget foreslår også å innføre større grad av strategiske undervisningsbevilgninger. HSH støtter forslaget om innføring av en strategisk undervisningskomponent under forutsetning av gjennomsiktighet i kriteriene for bevilgningen. Ordningen må heller ikke føre til en svekkelse av basisbevilgningen. HSH deler utvalgets syn på at en slik modell er godt egnet til å stimulere institusjonene til å realisere overordnede nasjonale målsetninger, samt å ivareta hensyn som ellers er dårlig ivaretatt. En strategisk undervisningskomponent i kombinasjon med flerårige budsjettperioder vil også gi institusjonene en større grad av forutsigbarhet. En slik modell vil dermed gi institusjonene en økonomisk buffer og nødvendig frihetsgrad til å foreta strategiske satsninger som for eksempel å bygge opp nye undervisningstilbud. Dette er omtalt mer konkret under punktet om tjenestesektoren nedenfor.

Tjenestesektoren:

Tjenestesektoren er sterkt voksende, både i Norge og internasjonalt. Tjenesteytende næringer står for over 60 prosent av verdiskapingen og om lag ¾ av alle arbeidsplasser i Norge, og er av stor betydning for Norges innovasjonsevne. Tjenesteytende sektor omfatter et vidt spekter av bransjer, som varehandel, helse, reiseliv, transport, kommunikasjon, IKT og merkantile tjenester.

Kunnskapsgrunnlaget om tjenester og tjenesteinnovasjon er beheftet med en rekke svakheter. Statistikkgrunnlaget er mangelfullt, og innebærer sannsynligvis en underrapportering av tjenestenæringers innovasjon og FoU-investeringer. Tjenestebegrepet dekker over en svært heterogen gruppe aktiviteter og næringer med ulike egenskaper. Mye av innovasjonsaktiviteten som foregår i tjenestesektoren er markedsdrevet og faller utenfor den tradisjonelle forståelsen av innovasjon. Endringer som forenkler eller forbedrer oppgaveløsningen i tjenestenæringene vil ha stor betydning for landets samlede produktivitetsutvikling.

For å legge til rette for økt fremtidig verdiskaping er det nødvendig å styrke det vitenskapsteoretiske kunnskapsgrunnlaget om innovasjon som foregår i tjenestenæringene. Hvis ikke vil verdifull informasjon, som kan ha høy overføringsverdi til andre virksomheter og næringer, kunne gå tapt. Her må utdanning, FoU og innovasjon sees i sammenheng, som komponenter tett integrert i hverandre. For å få til dette er det vesentlig at det stimuleres til styrket kontakt og tettere samarbeid mellom staten, de høyere utdanningsinstitusjonene og de ulike tjenestenæringene.

HSH vil knytte øvrige kommentarer direkte til relevante kapitler i Stjernøutvalgets rapport:

Kapittel 10 Finansiering (forslag s 111)

Utvalget foreslår en **strategisk undervisningsbevilgning**, som blant annet kan benyttes til å realisere nasjonale mål eller ivareta hensyn som er dårlig ivaretatt på andre måter. Strategiske undervisningsbevilgninger kan bl.a. gis for å stimulere til etablering av nye tilbud det er behov for nasjonalt. HSH er svært positive til dette forslaget og håper dette blant annet kan bidra til opprettelsen av nye studietilbud som er tilpasset tjenestenæringenes behov.

Kapittel 12 Dimensjonering, arbeidsdeling og ansvar for små og utsatte fag (forslag s 128)

HSH er fornøyd med at utvalget har sett at sysselsettingen innenfor tjenestesektoren vil øke sterkt i årene som kommer. Dette understreker behovet for at tjenestesektoren må ivaretas bedre hva gjelder utdanningstilbud, FoU og innovasjon, og at det er viktig å utvikle en kunnskapsplattform om utvikling og innovasjon i tjenestesektoren.

Kapittel 16 Universitetenes og høyskolenes regionale betydning (forslag s 163)

Det er behov for å bygge opp nye utdanningstilbud, og dette bør gjøres gjennom samarbeid mellom staten, de høyere utdanningsinstitusjonene og næringslivet selv. Dette kan bidra til at studietilbudene bedre tilpasses samfunnets behov og vil sikre kilder til økt kunnskap om FoU og innovasjon i tjenestenæringer.

Vennlig hilsen

HSH

Harald J. Andersen
Avdelingssjef

Inger Lise Blyverket
Seksjonssjef